

@fosselat

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع

احساس تکلیف

[اقسام مسئولیت پذیری و وظیفه شناسی در قرآن]

تهیه شده توسط حجت الاسلام علی رجبی

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا (۳۶)
... وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا (۳۴)

سوره اسراء آیه ۳۶ و ۳۴

۱- شاخص های روحیه جهادی و عاشورایی

۲- مسئولیت پذیری انسان

۳- سخن رهبران انقلاب

۴- اقسام و ابعاد تکلیف

۵- اقسام عبادت و بندگی خدا

۶- تکلیف در قرآن

۷- شناخت تکالیف دینی و انقلابی

۸- بصیرت و شناخت عرصه های "تکلیف محوری"

@fosselat

احساس تکلیف

شاخص های روحیه جهادی و عاشورایی

شاخص های روحیه جهادی و عاشورایی

@fosselat

هیئات منقاد الذلّة

@fosselat

احساس تکلیف

ولایت بالمانت لله

مسئولیت پذیری انسان

۴

الف) حمل امانت الهی، بزرگترین افتخار بشر

ب) خیانت در امانت، از منفورترین اعمال

الف حمل امانت الهی، بزرگترین افتخار بشر

@fosselat

آسمانها
وزمین
و کوه ها

السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ
وَالجِبَالِ

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى

در حقیقت عرضه کردیم ما امانت را بر

منبع

از برداشتن آن سربار زدند
و از آن بیمناک بودند

فَ أَيْبِنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا
وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا

وای

وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ

و انسان آن را بر دوش کشید،

إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا

در واقع او بسی ستمگر و بسیار نادان است

ب خیانت در امانت ، از منفورترین اعمال

@fosselat

* ثروت و فرزندان دو وسیله آزمایش

وَأَعْلَمُوا - أَنَّمَا > أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ

<= فِتْنَةٌ

وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ {۲۸}

بدانید که اموال و فرزندانان آزمایشی برای شماست،
 [نباید برای گردآوری مال و اداره امور فرزندان متوسل به
 خیانت و امور حرام شوید،] و خداست که [برای کارهای
 درست و عادلانه شما] پاداشی بزرگ نزد اوست

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

لَا تَخُونُوا > اللَّهَ وَالرَّسُولَ

وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ

وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ {۲۷}

ای مؤمنان! [با نافرمانی از خدا و پیامبر و فاش
 کردن اسرار به نفع دشمن،] به خدا و پیامبر
 و امانات خود خیانت نکنید! [درحالی که می
 دانید] خیانت گناه بزرگی است]

@fosselat

احساس تکلیف

سخن رهبران انقلاب

الف) ما مامور به وظیفه و تکلیف هستیم

ب) سربازان رهبری و عمل به تکلیف

@fosselat

«ما باید به تکلیف خود عمل کنیم؛ [این که] نتیجه حاصل شود یا نشود، به ما مربوط نیست، [بلکه] با خود او است. آنچه به ماها مربوط است، حفظ حیثیت علم و اسلام و عمل به وظایف الهیه [است].» (صحیفه امام، جلد 5، ص 18)

ما هدفمان است که تکلیف مان را عمل کنیم، تکلیف ما این است که از اسلام صیانت کنیم و حفظ کنیم اسلام را. کشته بشویم، تکلیف را عمل کردیم، بکشیم هم تکلیف را عمل کردیم. (صحیفه امام، جلد 13، ص 107)

ما به شرط اینکه پیروز بشویم در میدان نیامده ایم، ما برای ادای یک وظیفه اسلامی، وجدانی، ملی وارد شده ایم (صحیفه امام، جلد 16، ص 45)

امام خامنه ای حفظه الله فرموده اند :

ما به تکلیف عمل می کنیم، ما برای پیروزی نمی جنگیم، ما برای جواب دادن به خدا می جنگیم، خدای متعال تکلیف کرده، ما عمل می کنیم؛ پیروزی داد، منت پذیرش هستیم، پیروزی هم نداد، باز هم از این که توفیق داد به تکلیفمان عمل بکنیم، منت پذیر هستیم. راز پیروزیها همین است .

اگر انسان، شرع را امام خود قرار بدهد؛ یعنی طبق آنچه که تکلیف اسلامی و شرعی است، قدم به قدم حرکت بکند، یقیناً به پیروزی خواهد رسید.

لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا (انعام ۱۵۲)

هیچ شخصی را جز به اندازه توانایی اش، تکلیف نمی کنیم

- دین سهل و آسان (بقره ۲۸۶)

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ... رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ... خداوند هیچ کس را جز به اندازه طاقتش تکلیف نمی کند، ... پروردگارا! تکالیف سنگینی، آن گونه که بر عهده پیشینیان ما گذاردی بر عهده ما مگذار، پروردگارا! تکلیفی که طاقتش را نداریم بر ما واجب نکن! ...

- خدا برای شما آسانی می خواهد (بقره ۱۸۵)

... يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ ... خداوند برای شما آسانی می خواهد نه سختی...

- هر کس بر اساس توانائیش تکلیف دارد (طلاق ۷)

... لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ... خداوند کسی را جز به [اندازه] رزقی که به او داده تکلیف نمی کند، همانا خداوند پس از سختی آسانی قرار می دهد

- در دین سختی نیست (حج ۷۸)

... وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ ... و در این دین بر شما فشار و تنگی قرار نداد،

@fosselat

احساس تکلیف

۴۱ اقسام و ابعاد تکلیف

از سر "ترس" ————— تکلیف گریزی

از سر "سنگش عقلانی" ————— تکلیف پذیری

از سر "شوق" ————— تکلیف گرایی
(تکلیف محوری)

انجام تکلیف گاهی

شناخت
تکلیف

تحقق
تکلیف

عمل به
تکلیف

انگیزه‌ی
الهی

@fosselat

احساس تکلیف

اقسام عبادت

و بندگی خدا

وقال الحسين عليه السلام:

۱- **إِنَّ قَوْمًا عَبَدُوا اللَّهَ رَغْبَةً فِتْلِكَ عِبَادَةُ التُّجَّارِ،**

گروهی خداوند را از روی شوق [به ثواب و پاداش] عبادت نمایند و این عبادت تاجران است

۲- **وَإِنَّ قَوْمًا عَبَدُوا اللَّهَ رَهْبَةً فِتْلِكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ،**

و برخی نیز خداوند را به جهت ترس [از عذاب] پرستش می کنند و این عبادت بردگان است

۳- **وَإِنَّ قَوْمًا عَبَدُوا اللَّهَ شُكْرًا فِتْلِكَ عِبَادَةُ الْأَحْرَارِ.**

و جمعی خداوند را از روی شکر [نعمت های بی کرانش] می پرستند که این عبادت آزادگان است.

و هي افضل العباده.

در حالی که آن برترین [نوع] عبادت است

شبهه حدیث بالا در نهج البلاغه حکمت ۲۳۷ آمده است.

@fosselat

احساس تکلیف

۴ تکلیف در قرآن

تعریف: روحیه تکلیف گریزی: آن است که فرد، تکالیف و وظایف خود را از سر ترس انجام می دهد و به دنبال بهانه ای برای ترک و فرار از انجام آن می باشد.

الف) آثار تکلیف گریزی در قرآن

- ۱- عاقبت دردناک تبعیض در اجرای دستورات الهی
- ۲- عاقبت شوم تجاوزگران از حدود و دستورات الهی
- ۳- عاقبت دنیاپرستان تبهکار

الف آثار تکلیف گریزی در قرآن

۱ عاقبت دردناک تبعیض در اجرای دستورات الهی

ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِن يَأْتُوكُمْ أُسَارَىٰ تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحْرَمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ ۚ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ ۗ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ {85} أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ ۗ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ {86}

سپس این شما هستید که یکدیگر را می کشید و گروهی از خودتان را از خانه هایشان آواره می کنید، درحالی که به سبب گناه و تجاوز یکدیگر را بر ضد آوارگان یاری می دهید، و اگر آنان در حال اسارت نزد شما آیند با پرداخت عوض، آزادشان می کنید در صورتی که آواره کردنشان بر شما حرام بود. آیا به بخشی از [آیات و احکام] تورات مؤمن هستید و منکر بخشی دیگر می باشید؟ [به طوری که حرام بودن جنگ با یکدیگر و آواره نمودن مردم را که قانون خداست مردود دانسته، و وجوب آزادکردن اسیران را قبول دارید!] پس کیفر کسانی از شما که تبعیض در آیات خدا را رومی دارند جز خواری در زندگی دنیا نیست، و روز قیامت به سوی سخت ترین عذاب بازشان می گردانند، و خداوند از آنچه انجام می دهید بی خبر نیست «85» اینان کسانی هستند که زندگی [زودگذر] دنیا را به [بهای] از دست دادن [آبدی] خریدند، از این جهت نه عذابشان سبک می گردد، و نه برای نجات از عذاب حمایتشان می کند «86»

الف آثار تکلیف گریزی در قرآن

۲ عاقبت شوم تجاوزگران از حدود و دستورات الهی

وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ
نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ {14}

و کسی که از خدا و پیامبرش سرپیچی کند و متجاوز از حدود خداوند باشد، خداوند او را وارد آتش می کند درحالی که در آن جاودانه است، و برایش عذابی خوارکننده است «14»

الف آثار تکلیف گریزی در قرآن

۳ عاقبت دنیاپرستان تبه‌کار

وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ
 وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي
 الْأَرْضِ لَا أُولِيَاءَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ {25}

آنان که عهد خدا را پس از استواربودنش می شکنند، و پیوندهایی را که خداوند به
 برقراری آن ها فرمان داده می گسلند، و همواره در زمین به تبه‌کاری و فتنه انگیزی
 مشغولند، لعنت و فرجام شوم سرای آخرت برای آنان است! «25»

@fosselat

احساس تکلیف

تکلیف در قرآن

(ب) تکلیف گریزی در قرآن

۱- منافقان از معذورین جنگی هم بدترند [هیچ کس از جهاد معاف نیست]

۲- شناخت منافقان و رفتار و گفتار و طرز فکرایشان [جنگ احزاب]

۳- سرپیچی منافقان از جهاد

۴- ناخشنودی منافقان رفاه طلب از جنگ با کفار

۵- حالات منافقین و مسلمانان سست ایمان هنگام جنگ و جهاد

ب تکلیف گریزی در قرآن

۱ منافقان از معذورین جنگی هم بدترند | هیچ کس از جهاد معاف نیست

وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ
 الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا
 مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ {90}

عذرترشان بادیه نشین [نزد تو] آمدند تا به آنان اجازه [ترک جنگ] داده شود، و کسانی که [معذوریت خود را] به خدا و رسولش دروغ گفتند در خانه نشستند، به زودی به کسانی از آنان که کافرند عذاب دردناکی خواهد رسید «90»

ب تکلیف گریزی در قرآن

۲ شناخت منافقان و رفتار و گفتار و طرز فکرایشان [جنگ احزاب]

وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا {12} وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِن يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا {13}

[در] همان زمان [بود] که منافقان و آنان که در دل هایشان بیماری [ضعف اعتقاد و سستی اعتماد به خدا] وجود داشت می گفتند: خدا و پیامبرش جز بر پایه فریب به ما وعده [پیروزی] نداده اند «12» [در] آن هنگامه [بود] که گروهی از آنان گفتند: ای اهل مدینه! میدان نبرد [جای درنگ و ماندن شما نیست، پس [به مدینه] بازگردید! و گروهی [دیگر] از پیامبر اجازه [بازگشت به مدینه] می خواستند، [و بهانه] آنان این بود که [می گفتند: خانه های ما بدون حفاظ است [و به این سبب در معرض خطر قرار دارد]. درحالی که بدون حفاظ نبود و آنان قصدی جز فرار [از جبهه] نداشتند «13»

ب تکلیف گریزی در قرآن

۳ سرپیچی منافقان از جهاد

وَإِذَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ
رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُو الطُّولِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ
مَعَ الْقَاعِدِينَ {86}

چون سوره ای نازل شود [و در آن از آنان خواسته شود] که به خداوند مؤمن شوید و همراه پیامبرش به جهاد بروید، توان مندان [منافق کیش] از تو اجازه می خواهند [که در جنگ شرکت نکنند] و می گویند: بگذار ما با خانه نشینان [معدور از جهاد] باشیم «86»

ب تکلیف گریزی در قرآن

۴ ناخشنودی منافقان رفاه طلب از جنگ با کفار

فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا
 أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا
 لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا
 يَفْقَهُونَ {81}

رویگردانان [از جنگ] به سبب خانه نشینی خود که برخلاف رسول خدا بود خوش حال شدند، خوش نداشتند که با اموال و جان هایشان در راه خدا جهاد کنند، و [به دیگران که مشتاقانه آماده رفتن بودند] گفتند: در [این] گرما [ی سخت تابستان] کوچ نکنید! بگو: اگر می فهمیدند آتش جهنم از نظر گرما بسیار شدیدتر است

«81»

ب تکلیف گریزی در قرآن

۵ حالات منافقین و مسلمانان سست ایمان هنگام جنگ و جهاد

وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لِيُپِطَّنَ فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْنَا
إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا {72}

از میان شما کسانی [چون منافقان] هستند که [از رفتن به جنگ] درنگ [و تخلف] دارند [و دیگران را هم به درنگ و تخلف تشویق می کنند]، اگر در میدان جنگ به شما [رزمندگان، شکست و] آسیبی برسد، می گویند: خدا به ما لطف داشت که با آنان [در میدان جنگ] حضور نداشتیم؟! «72»

@fosselat

احساس تکلیف

تکلیف در قرآن

تعریف: روحیه تکلیف گرایی (تکلیف محوری): آن است که فرد انجام تکالیف و وظایف را تنها راه وصول به محبوب بداند و کتاب آسمانی و دستورات آن را جز دعوت نامه محبوب و معشوق نبیند. از این رو با شوق و اشتیاق در راه آرمان و ادای تکالیف از مال و جان خود بگذرد همانند شهدای کربلا و ...

ج) تکلیف گرایی در قرآن

- ۱- ویژگی های برخی صالحان اهل کتاب
- ۲- تاثیر قرآن در دل های حقیقت جو [اسلام پنهانی نجاشی]
- ۳- خانواده نیکوکار زکریا
- ۴- مومنان و سرعت در کارهای خیر
- ۵- جهاد گران عاشق جهاد
- ۶- رزمندگان مجروح تکلیف گرا و نترسیدن از شایعه حمله نظامی

ج تکلیف گرای در قرآن

۱ ویژگی های برخی صالحان اهل کتاب

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ
وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ {114}

ابا تکیه به قرآن و نبوت پیامبر[به خداوند و روز قیامت مؤمن هستند، و [مردم را] به کارهای شایسته دعوت می کنند و از اعمال زشت باز می دارند و به کارهای خیر می شتابند، اینان از شایستگان هستند «114»

ج تکلیف گرایی در قرآن

۲ تاثیر قرآن در دل‌های حقیقت جو | اسلام پنهانی نجاشی |

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ
تَفِيضٌ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ
يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ

[این فروتنان در برابر حق] چون آیاتی را که بر پیامبر اسلام نازل شده بشنوند می بینی که دیدگانشان به سبب شناخت حق لبریز از اشک می شود، می گویند: پروردگارا! ما [به پیامبر و قرآن] ایمان آوردیم؛ بنابراین ما را در زمره گواهان [به حقانیت پیامبر و قرآن] قرار ده!

ج تکلیف گرایی در قرآن

۳ خانواده نیکوکار زکریا

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا
 يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا ۗ وَكَانُوا لَنَا
 خَاشِعِينَ {90}

www.Erfan.ir

پس دعایش را مستجاب کردیم، و یحیی را به او بخشیدیم، و برای او همسرش را [در عین نازا بودن] صلاحیت بارداری دادیم، آنان همواره در کارهای خیر می شتافتند، و ما را از روی امید و بیم می خواندند، و پیوسته در برابر ما فروتن بودند «90»

ج تکلیف گرای در قرآن

۴ مومنان و سرعت در کارهای خیر

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ
 {60} أُولَٰئِكَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا
 سَابِقُونَ {61}

و آنچه [از زکات و نفقات] می پردازند، در حالی می پردازند که دل هایشان از این که به سوی پروردگارشان [برای محاسبه دقیق] باز می گردند هراسان است «60» اینانند که به سوی کارهای خیر می شتابند، و در [انجام دادن] آن [از دیگران] پیشی می گیرند «61»

ج تکلیف گرایی در قرآن

۵ جهاد گران عاشق جهاد

وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أُحْمِلُكُمْ
عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا
يُنْفِقُونَ {92}

و نیز بر کسانی که چون نزد تو آمدند تا به آنان مَرکبی دهی، گفتی: مَرکبی ندارم [تا شما را به جهاد ببرم].
باکی نیست [که به جهاد نیایند]، آنان [از نزد تو] بازگشتند درحالی که به سبب اندوه شدید از دیدگانشان
اشک می ریخت که چرا چیزی نمی یابند تا [در راه جهاد] هزینه کنند «92»

ج تکلیف گرای در قرآن

۶ رزمندگان مجروح تکلیف گرا و نترسیدن از شایعه حمله نظامی

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ
 لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ {172} الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ
 النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا
 وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ {173}

برای نیکوکاران و تقوایپیشگانی که دعوت خدا و رسول را پس از آن که در جنگ آسیب و زخم به آنان رسیده بود، [برای جنگی دیگر بعد از جنگ اُحد] اجابت کردند پاداشی بزرگ است «172» هم آنان که مردم [منافق و عوامل نفوذی دشمن] به آنان گفتند: مردم [مکه] برای [حمله به] شما [لشگری انبوه] جمع کرده اند؛ بنابراین از آنان بترسید [و دوباره در جنگ شرکت نکنید! این سخن] بر ایمانشان افزود و گفتند: خداوند برای ما بس است، و او نیکو کارسازی است «173»

منظور آگاهی از وظایف دینی و مسئولیت های انقلابی در کارهای مربوط به پاسداری از انقلاب اسلامی است .
- مذمت خود داری از جهاد و لزوم جنگ با دشمنان

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ ۚ وَحَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنَكِيلًا {سوره نساء آیه ۸۴}

[اکنون که بسیاری از مردم به دنبال شایعات بی اساس و دلهره آور، از رفتن به جنگ امتناع می کنند] خود در راه خدا به جنگ برو! تو نسبت به خودت مکلف هستی، مؤمنان را نیز [به جنگ با دشمن] تشویق کن! امید است خداوند آسیب و گزند کافران را [از تو و مؤمنانی که به مسئولیت های خود پایبند هستند] باز دارد، خداوند قدرتش شدیدتر و عذابش سخت تر است «84»

- علی (ع) در رابطه با تکلیف جنگ با شامیان فرمودند .

وَ قَدْ أَرْسَلَهَا رَاعِيهَا، وَخُلِعَتْ مَثَانِيهَا؛ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُمْ قَاتِلِيَّ أَوْ بَعْضُهُمْ قَاتِلُ بَعْضٍ لَدَيَّ. وَ قَدْ قَلْبْتُ هَذَا الْأَمْرَ بَطْنَهُ وَ ظَهْرَهُ حَتَّى مَنَعَنِي النَّوْمَ، فَمَا وَجَدْتَنِي يَسَعُنِي إِلَّا قِتَالُهُمْ أَوْ الْجُحُودُ بِمَا جَاءَ بِهِ مُحَمَّدٌ (ص)
[نهج البلاغه ، خطبه ۵۴ بخش دوم]

مردم (هنگام بیعت یا هنگام اصرار بر شروع جنگ صفین) همچون شتران تشنه کامی که به آب برسند و ساربان آنها را رها کند و پای بند و عقال از آنها برگیرد، بر من هجوم آورند، تا آنجا که من گمان کردم مرا بر اثر فشار خواهند کشت! یا بعضی به وسیله بعضی دیگر در برابر من از میان خواهند رفت! من درباره این موضوع (جنگ با شامیان یا دشمنان دیگر در آغاز خلافت) بررسی کافی کرده ام و آن را کاملا زیر و رو نموده، تمام جهاتش را سنجیده ام، به گونه ای که خواب را از چشمم ربود! سرانجام به این نتیجه رسیدم که چاره ای جز این نیست که یکی از دو راه را برگزینم یا (با کسانی که در برابر حق قیام کرده اند) به نبرد برخیزم، و یا آنچه را محمد (ص) آورده است انکار کنم،

بصیرت و شناخت عرصه های "تکلیف محوری"

@fosselat

شناخت عرصه های تکلیف محوری بسیار مهم است زیرا بسیاری از ریزش ها در این گردنه اتفاق افتاده است . موارد برجسته آن عبارتند از :

1- هنگام انتقال رهبری و آغاز به کار جانشین رهبر پیشین مانند

الف (زمان رحلت پیامبر (ع) و جانشینی علی (ع) و افتراق امت به شیعه و سنی

ب (شهادت امام کاظم (ع) و ظهور فرقه و اقیهه

ج (ارتحال امام خمینی (ره) و شبه افکنی افراد منحرف و ضد انقلاب

2- هنگام تغییر راهبرد ها توسط رهبر جامعه مانند :

الف (صلح حدیبیه و اعتراض برخی به آن

ب (صلح امام حسن (ع)

ج (قیام امام حسین (ع)

3- هنگام فتنه ها مانند : الف (فتنه خوارج

ب (فتنه منافقین و بنی صدر

ج (فتنه 88 و حماسه 9 دی

4- هنگام جنگ

5- هنگام ماموریت ها

